

SAMPLE
TRANSLATION

DAVORIN LENKO
TESTEK A SÖTÉT BEN

PUBLISHED BY: CENTER ZA SLOVENSKO KNJIŽEVNOST, 2013

TRANSLATED BY: RAJSLI EMESE

ORIGINAL TITLE: TELESA V TEMI

NUMBER OF PAGES: 203

Davorin Lenko: Testek a sötétben

(két részlet a regényből)

A szerzőről

Davorin Lenko 1984. február 8-án született. Összehasonlító irodalmat tanult, ahol megismerte a posztmodern poétikák és a legkülönbözőbb metafikciós technikák báját (és csapdáit). 2012-ben diplomázott, témája: Intertextualitás és metafikció Stephen King The Dark Tower sorozatában. Különböző sajtóorgánumban írt zenekritikákat, leginkább metál- és rockzenéről. Rövid prózái – időnként versei is – különböző szlovén irodalmi lapokban jelentek meg. A vad és a szakadék c. rövid prózájáért az ausztriai Pliberg kétnyelvű pályázatán első díjat kapott. A Magától értetődő dolgok címűt ugyanabban az évben a 17. szlovén könyvnapokon a legjobb rövid prózára jelölték. Szövegeiben a nemek politikájával foglalkozik, a nyelvi és a pornográf közötti határok áthidalásával, és a metafikciós eljárások integrálásával a történetbe.

2013 októberében a Center za slovensko književnost (Szlovén irodalmi központ) kiadó Aleph sorozatában megjelent a Testek a sötétben c. kötete, amelyet jelöltek a Szlovén Könyvvásár elsőkönyves díjára. A regényt 2014 júniusában a Delo napilap Kresnik-díjával tüntették ki, novemberében pedig a Szlovén Irodalomkritikusok Szövetsége által odaotélt Kritikus szita díjjal.

A könyvről

Író. Valószínűleg ő mondja azokat a replikákat, amelyeket „O”-nak tulajdonítanak az idézett interjúrészletekben. Andrej barátja a kitalált „Hank» névvel illeti. Se ő maga, se a diákjai, se a pszichoterapeutája, se a „női” – Mandy, Sara, a lánya, Tea, Anita (mint Wallace történetének egyik alakja), Anette (az író bizarr kitalálása) stb. – nem nevezik a „nevén”. A keresztnévnek jelölője se állandósul a végérvényes jelöltben. Így aztán „ő maga” töredékek összemontázsolt soraként történik: diskurzív „identitását” a végletekig halogatják. A kortárs zenéből, filmből és irodalomból származó referenciákkal való egyezés hozza létre, autopoétikai reflexiók idézése, mások idézése és a saját elbeszéléseinek idézése. Időnként úgy érzem magam, mint egy két lábon járó és lélegző idézet és nem több. Valamint – és ez fontos – nem is kevesebb. Ő egy „visszatérő csapda”. Ki hát ő? És vajon „van”-e egyáltalán. Van, hiszen beszél. Metafikciós alak, amelyben eltűnik a határ a „fikció” és a „valóság” között. Olyan idők szerzője, amelyben Barthes meghirdette a „szerző halálát”, Foucault pedig behelyettesítette a „szerzői funkciók” diskurzív egészével. A „szerzővel” készült idézett interjú kielégíti az olvasói igényeket azzal is, hogy „O” szerző elhatárolódik tőlük. Csak egy jelenség dühíti: az olvasók kitartóan összekötik erotikus

szövegeit az önéletrajzi tényekkel: a hererákműtét után elveszítette libidóját. – Ó! Ha az író nem éli meg azt, amiről később ír, hogyan hihetné el az értelem eme csúcscsüszervének, hogy – igazat beszél? A Testek a sötétben szerkezete posztmodern módon semmissé teszi a valóság illúzióját az irodalomban. De... O: Már egy ideje érdekel a párosodás és az irodalom. És a szavak párosodása. A lerohanás. Nem okvetlenül csak a testek fizikai jelenléte a szexben, hanem a belső történések is, a libidó hullámozása; minden ingadozása nyomán csak ezekből a röpké ötletekből következik valami félbemaradt, töredékes diskurzus; egy elbeszélés, amely megszakított minden kapcsolatot az ok és okozat logikájával. A (a rák után kétnemű és nemnélküli) főszereplő pedig jelzi, hogy – ahogyan az Barthesnál olvasható a Beszédtöredékek a szerelemről-ben – ugyanígy él a „valóságban” is: így jön létre a története: szaggatott, nem lineáris, idézetekkel tűzdelt, noha pont ebben az önmagát és másokat megélt hangulatban ugyanakkor: valóságos is. Az erotikus szenvedély és az írás szenvedélyének kapcsolata nő ki a nyelv fasizmusából, dekonstruktív módon eltávolodik az értelem történetességétől, és „pornográf módon” eltávolodik a nemigyakorlati normáktól: az élvezet demokrációja az önkontroll helyett, a repedések keresése, a szabadság performansa. (...)

Vanesa Matajč; részlet a könyv bevezetőjéből

I

Hit.

Hiszem, hogy a vele való visszaélés egy pontján az emberi test úgy érzékeli önmagát, mint valamit, ami jó.

Utána egy mantra és halk meditálás:

Hiszem, hogy a vele való visszaélés egy pontján az emberi test úgy érzékeli önmagát, mint valamit, ami jó és

hiszem, hogy a vele való visszaélés egy pontján az emberi test úgy érzékeli önmagát, mint valamit, ami jó és

hiszem, hogy stb.

A visszaélés és az integritás, ha szabályos föltételekkel társulnak, megsemmisítik egymást. Energia keletkezik ugyan, de azt az emberi test nem tudja érzékeltetni magában, ezért az egyetlen, ami megmarad ezeknek az – immár tökéletesen öntudatos – testeknek, az a sűrű és áthatolhatatlan sötétség, ami körülveszi őket.

Megérintették saját elsődleges voltukat és egy pillanatra új emberré, a jövő emberévé váltak.

Hiszem azt is, hogy a női szexualitás egyszerre víz és levegő. Transzgresszív és szent. A férfi pedig primáris, elemi, föld-elem: sivatagi föld, száraz és áthatolhatatlan. Forró energia, szubsztancia és cél nélkül.

Hiszem.

A legjobb szent párbeszéd, amit két emberi fajhoz tartozó egyed folytathat, egészen rövid. Így szól:

„Hol vannak az integritásod határai?”, kérdezi egyikük.

„Megkeressük, együtt”, válaszol a másik.

És amikor kölcsönösen megsemmisítik egymást, és belemerülnek a sötétségbe, a hit megerősítése következik: a lények ugyanis megállapítják, hogy nem akadtak rá.

Így kefélnek az istenek és az istennők. Meg azok az emberek, akiknek sikerült megsemmisíteni az egójukat, és ezzel elindultak a csillagok útján.

Így van ezzel az én hitemmel. Hiszem, hogy a vele való visszaélés egy pontján az emberi test úgy érzékeli önmagát, mint valamit, ami jó, és reggelenként – amikor nincs társaságom – elüldögélek a konyhában, kávékat iszom, rágyújtok, és kicsit imádkozom. Reggelenként van ugyanis a csúcs közelében az optimizmusom.

*

Nyomasztottak bizonyos dolgok és gondolatok, és Bukowskival álmodtam, noha álomban még nem tudtam, hogy ő az. Egészen rövid film volt.

A jelenet: valamelyik európai város. Prága, Párizs, Bécs, Madrid. Válasszanak. Az óváros, egy kávézó terasza, kerek asztalok, apró székek, tarka napernyők, hamutálak, kávéscsészek. Az idő: nyár, késő délután.

Odaültem az egyik asztalhoz, és egy párocskára figyeltem föl, amely félig elrejtőzve ült a terasz legvégén, az árnyékba húzódva. A személyek: nem a legfiatalabb és semmiképpen nem józan férfi és nő, egymás tapogatásában elmerülve.

A férfi: hatvan körüli. Sűrű, de már inkább ősz mint fekete szakáll, rövidre nyírt zsíros haj. Erőtlen alkat, széles váll. A ruhája: olcsó nadrág, széttaposott cipő, félig kigombolt ing. A mellkasán fekete, hosszú bozont. Állapota: elégedett összpontosítás, a játékosság határán. A tekintetében egy csipetnyi kegyetlenség.

A nő: negyven-negyvenöt éves. A combja cellulitos. Elegáns hölgy, aki nem adja át magát harc nélkül az öregedésnek. Csicsás és szoláriumbarna, arcán vastag púderréteg. A ruhája: a hóna alatt kissé elálló, rövid fekete ruha. *Amikor előrehajolt, jól láttam puha, remegő mellét.* Az ilyen ruha fiatalabb, még nem szétfolyó lányokra illik. Állapota: elbizakodottság. Teljesen begerjedt, eltávolodott a valóságtól. Erősen izzad, minden érzékével a kedvesére figyel. Kezét mintegy véletlenül a férfi ágyékán nyugtatja.

A történet: x illetve o.

A magyarázat: a férfi a nőnek minden testrészét uralja, mozdulatai átgondoltak és célirányosak. Pontosan tudja, mit csinál; ezt már korábban is számtalanszor megtette. Megérinti a nő combját, megérinti a nyakát. Nem simogatja, de nem is markolássza. Az ajkát, a hónalját, a nyakszirtjét, az ágyékát. A nő belemerül a figyelmébe, az érintéseibe, abba, ahogyan magát a férfi mellett érezheti.

A jelenet kiegészítése: előttük, az asztalkán egy üveg fehérbor áll. Két pohár, egy doboz cigaretta, öngyújtó.

A nő zihált és meg-megrándult, időnként fölakadt a szeme. Az ajka hol mosolyra húzódott – széles, ám mégis bizonytalan, sőt, talán naiv mosoly volt ez –, hol pedig nyugtalanul, szinte fájdalmasan csücsörített. Kelletlenül figyeltem az agóniáját. Egyszerre volt csodálatos és félelmetes: az emberi párosodás emlékműve és sírja.

A bonyodalom: a férfi nem csak a nőt uralja teljesen, hanem önmagát is. Ura saját libidójának, obszcenitásának, alkoholfogyasztásának. De a nőnek nem engedi meg az önuralom luxusát. Újra és újra bort tölt a nő poharába, és ő maga emeli ajkához.

Mások nem foglalkoztak velük, és a párocska folytatta a kölcsönös tapogatózást, emlékeim görcsébe fagyva. Igazából más nem is történt.

Amikor fölébredtem ebből az álomból, először képtelen voltam elfelejteni ezt a begerjedt nőt, de aztán, ahogy a nap estébe hajlott, gondolataimat egyre inkább az ő okkult, kegyetlen kedvese foglalta el; az ő összpontosítása, az önkontrollja, a lazasága. És rossz fogai, elhanyagolt szakállja, kigombolt inge. „Ki ez a férfi?“, tűnődtem. „Ki ez az... Istenség?“

És akkor belém hasított a fölismerés. Bukowski volt az. Igen. Bukowski jelent meg álmomban, és a víziók szokásos menetével ellentétben nem követelt tőlem semmit. Még csak rám se nézett; csak tette azt, amihez a legjobban értett. „Nyugodj le. Lazulj el. Ne tégy semmit,“ sugallta ignoráns megjelenése.

A tapasztalat szinte... vallásos volt.

Aztán úgy alakult, hogy este nem tudtam elaludni, és a kezem ügyébe eső papírra egy táblázatot rajzoltam. Ilyen lett:

A nő	A férfi
Elveszett	Összpontosító
Részeg	Józan
Elkalandozó	Jelenlevő
Öntudatlan	Öntudatos
Jelölt	Jelölő
Puha	Kemény
Kő	Szobrász

Ezután letettem a tollat és a gondolataimat, és nyugodtan elaludtam.

II

A vakító fényből egy hang szól hozzám, és azt kérdezi, hol vagyok most; tudom, hogy válaszolnom kell neki. Csak így van a kérdésnek értelme. Minden porcikámmal és egész lényemmel ehhez a válaszhoz kötődöm. Ezért aztán beszélek

az autóban a pirosajtós ház előtt ősz van csendes eső kopog a tetőn az én oldalamon egy centire leengedtem az ablakot hogy a cigarettám füstje kikanyaroghasson a színek élénkek nem mosta el őket az eső a pirosajtós ház szinte egyedül áll a várostól és az emberektől távol nem mondhatom meg pontosan hol sokat cigizem és száraz a torkom hátratulom az ülésem és kényelembé helyezem magam mindez sokáig tart csönd van nincs innivalóm az eső megnyugtató zaját hallgatom szeptember utolsó napjaiban járunk és a gyerekek iskolában vannak nincs nagy forgalom csak egy belga rendszámú autó haladt el lassan az elmúlt két órában szomjas vagyok valami szénsavasat innék még a pezsgő is eszembe jut de csak cigarettám van és a füst is kígyózik kifelé a résen kifelé az autóból ki a hideg álmos álmodozó késődélutánba a kesztyűtartóból előkeresem a cd-tartót és elkezdek zenét hallgatni Opeth Credence Uriah Heep Savatage Summer Rain hogyan is hangozhat valami ami egy nyári jelenségről szól ennyire ősziessen Sarát kefélik odabenn én cigizek és várok és szomjas vagyok esik az út melletti homokban egy nagy szalamandra lépeget aztán eltűnik a magas fűben az avar lassan korhad Roy Orbison Type O Negative Black No. 1 The Velvet Underground nem tudom kié ez a cd talán az enyém talán Teaté Tea is iskolában van vajon tud-e Saráról és a pirosajtós házról milyen amikor egy tízhüvelykes farkat érzel magadban jegyzetfüzetem sincs köd gomolyog az út és a fák fölött köd gomolyog bennem *Száll a kakukk a fészkére* Sara egész délután fürdött borotválkozott illatosította magát a konyhában ültem cigiztem a könyveinket nézegettem Ljubljanában is esett az eső és minden természetellenesen csöndes volt az erdőben időnként fölhangzik a madarak éneke és semmi más nem történik zenét hallgatok és cigizem a testek egyesülnek a testnedvek megerednek érintések simogatások ismétlődő mozdulatok behatolás tiszta emberi lények fénylények falánk pinák kinyíló pinák segglyukak ásító megadóan érzéki darabokra szaggató megduzzadó érzéken telt The Doors The End álmok vérfertőzésről drogokról és háborúról arról hogy fáj mindenem természetesen mindenem megjelenik egy új szalamandra és furcsa járásával le-föl imbolyog amíg el tűnik ismét a fűben szeretek a nedves fűben járni szeretem azt az érzést amikor a cipőm átmedvesedik és a nadrágszáramon is fölkúszik a nyirkosság de nem most most csak ülök és azon tűnődöm hogy a pirosajtós házban lejátszódó jelenetek közül valamelyiket fölismerném-e az ilyen-olyan orgiákat bemutató pornókból de még azt se tudom hány ember van odabenn a parkoló a ház másik oldalán van és innen csak három autót látni egy vadonatúj és drága kettő teljesen átlagos ezt tudom adni mondta a test ezt tudom adni mert ennyim van se több se kevesebb és a testek azt elveszik és birtokolják és maguk is adnak valamit a heverőkön és a padlón az ágyakon és az asztalokon alacsony szekrényeken csapkodó hangok női nyelvek a női nemi szerveken a konyhában rágcsálnivalók és frissítő italok és sehol semmi sötétség csak a testek fénye a nem szükségszerűen őszieste fényben ezek az egyesülések egész nap tartanak késő éjszakáig valószínűleg egész hétvégén és Sara csak két-három óra múlva jön egy kicsit szégyelli magát és ez a szégyen CCR Midnight Special csak még jobban fölszítja misztikusságának parazsát amikor a

névtelen felebarátok nedvei ömlenek az ő titokzatosságára és ő jön és megy a testek egyesülnek és eltávolodnak egymástól az életük többé-kevésbé előre halad új nemzedékek születnek a nyárról álmodom mint ahogy nyáron az őszi ködökről soha de tényleg soha nem említette hogy szeretné a pisilést a vizelést a megtisztító arany esőt a fényt a vizet a földet jelentő esőt de mindenem amit magával hoz érzem az enyhe vizeletszagot most Blondie szép a haja gyere gyere ma éjszaka a cigarettafüst kitölt és kiürít egyszerre tekintetemmel új szalamandrák után kutatok egy fekete bőrig ázott macska jön arra odacicecege aztán mic-mic-mic a macska egy pillanatra megtorpan és kíváncsian néz rám de aztán ő is eltűnik egy koperi rendszámú autó hajt el mellettem a visszapillantó tükörben észreveszem hogy a pirosajtós ház félkör alakú teraszán egy férfi és egy nő áll fürdőköpenyben és cigiznek Free Bird még egy őszi szám és nem tudom végig akarom-e hallgatni vagy sem megvárom a gitárszólót a nőnek borotvált a feje a kőkorlátra támaszkodnak az ablakok sötétek esik alig van fény szomorú ismeretlen rockszám aztán Roky Erickson If You Have Ghosts óh ha lenne a teraszon álló alakok elnyomják a cigijüket és visszatérnek a házba libabőr megsemmisülés az anyag az energia és a gondolatok kiegyenlítődése és csak a valami különleges sorrendben egymást követő zeneszámok keltik a folyamatosság illúzióját elhúz mellettem egy teherautó gyorsan eltűnik a távolban nem nézem meg a rendszámát.

///

Kokaint akartam szippantani; kvantummechanika, anális szex. El akartam mélyedni az okkultizmusban, telepátia útján akartam kommunikálni a holtakkal. Ki akartam próbálni az LSD-t, a varázsgombákat, varázslatos öregasszonyokat akartam kefélni, boszorkányszombaton részt venni, érezni istent, borzongani régi szentélyek hűvösében, ősi falvakat látogatni sorra Dél-Franciaországban, írni valamit, ami túlmutat a szlovén voltomon, mentorrá válni, tizenévesekkel szexelni, kitévőválni magam...

Ilyenkor, alkalmanként, rádöbbenek belső monológjaim nyelvészeti szempontjaira és megtorpanok.

Miért beszélek magamról múlt időben?

*

Igen, természetesen tehetnék valamit, amivel megkönnyíthetném az életemet. Szexuális életem részévé tehetném például az emberi lényekkel való intim kapcsolatok közül azokat, amelyek a kasztrálásom után még megmaradtak: a szaglást, az ízlelést, a tapintást, az orális szexet... Rengeteg ember tanácsolta már ezt, de valahogy nem tudom rászánni magam.

Egyedül vagyok a lakásban, csak Leonard Cohen mély hangja van velem. Ülök, vörösbort iszom és képzeletben sorra gyűjtöm a gyertyákat. Egyet Saráért, egyet Andrejért. Egyet Editért és egyet Teáért. Egyet Anitaért. Soha nem voltam romantikus, de szerettem a jó szexet. Jól éreztem magam benne. És még egy dolog, ami fontos. Kifejezetten dédelgetett emlékeim közé tartoznak azok a pillanatok, ott, közvetlenül a behatolás előtt. Cohen az egyik szövegében úgy

beszél az orgazmusról, mint a bizonyosságról, hogy megismert valakit: „When I see a woman's face transformed by the orgasm we have reached together, then I know we've met. Anything else is fiction.“, írta. De én nem ilyen vagyok. A metafikció és a metafizikai nihilizmus megtette bennem a magáét, és az orgazmus, se az enyém, se a partneremé, számomra nem volt soha a valóság/létezés bizonyítéka. Minden egyformán fiktív, az orgazmus is, minden egyéb mellett. Ezért aztán már egy ideje jobban érdekelt a narratív eljárás. A történet. A bizonytalan előjáték. A sötétben tapogatózás. A vágy diszkontinuitása. Noha nagyra tartom a Cohen-idézetet, és szinte naponta felidézem, de a lényegével nem tudok egyet érteni, noha természetesen, amúgy mellékesen, szeretném megkönnyíteni a nemi életemet, és megölelni, mintha örökbe fogadtam volna. Noha nem menekülhetek magamtól. Az én óráim is ketyeg, és a gyakorlat azt mutatja, hogy egyre nehezebben szentelem magam a mellettem fekvő testnek, ennek vagy amannak. Behunyom a szemem és teljesen spontánul ismét lepörög előttem az egymást követő események sora, amelyek valaha, valahol és valahogy valamiféle testi egyesüléshez vezetett; noha ennek azért sok éve már, és az aktus résztvevői már mind rég meghaltak.

Egyszóval: se orgazmus, se arc, se sikoly, se görcs, hanem elbeszélés. Ugyanis a testek és agyak szex előtti állapotáról szóló történet az egyetlen, ami szembehelyezkedik az orgazmus logikájával, annak klisészerűségével, sablonosságával.

Valóban, a partneremet többféle módon kielégíthetem, noha az, ami nekem egy ilyen összegabalyodásból megmarad, csak az ő orgazmusának jeges logikája. Nem okolhatom hát magamat igazán amiatt, hogy nem kísérletezem vele többször; hogy este inkább elalszom, mint hogy ajkakat, bimbókat, hónaljokat, hajlatokat keressek. Se libidóm nincs hozzá, se elegendő misztikussága nincs a fokozatos együttlétnek. A szerelmem szomorú, de meglehetősen egocentrikus is. Így volt ez már a gyerekkoromtól kezdve: nem tudok igazából megváltozni. A rák csak megmutatott számomra valamit, amit már nyilván réges-rég észre kellett volna vennem. Az egész életemet... De akkor se volt, és most sincs visszaút számomra. Ennek ellenére megbékéltem magammal, minden betegséggel és sóvárgással együtt. Csak a szex hiányzik... És természetesen azok a törékeny pillanatok a behatolás előtt.

„There is a crack in everything,“ mondja Cohen. És igaza van. Így jut be a világosság.

/.../

Később részeg vagyok és valahol a szabad ég alatt vagyok. Szép, meleg nyári éjszaka van. Úgy tűnik, tenger illatát érzem. Körülnézek, és ott van Sara, bibliai neve van, és rájövök, hogy nem tudom, zsidó származású-e vagy sem, de ez lényegtelen, mert nekem lényegtelen. Szél kócolja a haját. Fogalmam sincs, milyen nap van. Mondom neki, hogy Barthes írt a szövegről mint élvezetről, és ő azt mondja: „Tudom – és elneveti magát. – És most is itt van, velünk.” Pont itt. Pont ott. Most. Akkor. Cohent hallgatom, a szoba tele van meleg végzettel és ez a szöveg – maga az élvezet, amely soha nem lesz valóban megírva.